

**UCHWAŁA NR 638/LXIX/2023
RADY MIEJSKIEJ W KŁOBUCKU**

z dnia 28 grudnia 2023 r.

w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r., poz. 40 z późn. zm.), art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r., poz. 1426 z późn. zm.) Rada Miejska w Kłobucku uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026” stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Kłobucka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Kłobucku

Janusz Soluch

Załącznik do uchwały Nr 638/LXIX/2023
Rady Miejskiej w Kłobucku
z dnia 28 grudnia 2023 r.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

Gmina Kłobuck

1. Wprowadzenie

Rodzina jest podstawową komórką życia społecznego i naturalnym środowiskiem rozwoju każdego człowieka. Rodzina wypełniająca prawidłowo funkcje opiekuńcze i wychowawcze daje swoim członkom poczucie bezpieczeństwa, wzmacnia rozwój osobisty, pozwala budować prawidłowe relacje, przekazuje prawidłowy dla siebie system wartości i zasad. Funkcjonowanie rodziny ma ogromny wpływ na prawidłowy rozwój dziecka. Rodzina jest instytucją wpływającą na osobowość człowieka oraz sposób jego funkcjonowania. Rodzina dobrze funkcjonująca to taka, która poprzez swoje działanie stwarza warunki sprzyjające prawidłowemu rozwojowi psychicznemu i fizycznemu dzieci.

Zgodnie z art.18 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej „małżeństwo jako związek kobiety i mężczyzny, rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej”, oznacza to, że państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny. Art. 71 daje prawo rodzinie znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza rodzinie wielodzietnej i niepełnej, do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych.

Gminny Program Wspierania Rodziny został opracowany na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r., poz. 1426 z późn. zm.). Art. 176 wspomnianej ustawy wyznacza Gminie jako zadanie własne opracowywanie i realizację 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Kłobuck na lata 2024 - 2026 jest kontynuacją Programu Wspierania Rodziny w Gminie Kłobuck w latach 2021 – 2023. Program jest kolejnym strategicznym dokumentem Gminy a jego głównym założeniem jest stworzenie spójnego systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowywaniu dzieci.

Gminny Program Wspierania Rodziny wskazuje działania ukierunkowane na wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze, jak również działania profilaktyczne i prorodzinne, których celem jest zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu. Podstawą Programu jest przeświadczenie o niezastąpionej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka, którą należy promować i wzmacniać, zwłaszcza wobec wyzwań współczesnego świata. Jeżeli w rodzinach pojawiające się problemy przewyższają możliwość ich rozwiązania we własnym zakresie, przy wykorzystaniu własnych środków oraz zasobów, pojawia się konieczność wsparcia z zewnątrz. Należy wtedy dołożyć wszelkich starań używając dostępnych sił, metod i narzędzi, by takie rodziny uzyskały profesjonalną pomoc, aby w przyszłości same mogły funkcjonować bez konieczności wsparcia z zewnątrz.

2. Podstawy prawne Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r., poz. 1426 z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 2151 t.j.),
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 z późn. zm.).
5. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2023 r., poz. 390 z późn. zm.),
6. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2023 r., poz. 1993 z późn. zm.),
7. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2023 r., poz. 810 z późn. zm.),
8. Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2023 r., poz. 204 z późn. zm.),
9. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2023 r., poz. 1923 t.j.),
10. Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2023 r., poz. 2424 t.j.),
11. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kłobuck na lata 2021-2027 ,
12. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej ze szczególnym uwzględnieniem działalności na rzecz ochrony osób doznających przemocy domowej w Gminie Kłobuck na lata 2023-2027.

3. Diagnoza środowiska lokalnego

Gmina Kłobuck leży w północnej części województwa śląskiego, w powiecie kłobuckim a samo miasto Kłobuck jest miastem powiatowym. Gmina ma charakter miejsko – wiejski. Według informacji znajdujących się na stronie internetowej Gminy na koniec roku 2022 Gminę Kłobuck zamieszkiwało 20135 osób. Z informacji uzyskanych z Urzędu Statystycznego w Katowicach w 2021 roku gminę zamieszkiwało 20449 osób, w 2020 roku – 20498 osób (dane ze strony internetowej www.katowice.stat.gov.pl).

3.1 Pomoc społeczna

Zgodnie z art. 2 ustawy o pomocy społecznej, pomoc społeczna „jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości”. Jednym z podstawowych zadań pomocy społecznej jest pomoc finansowa i rzeczowa dla osób znajdujących się w kryzysie w szczególności rodzin z dziećmi. Celem tej pomocy jest podjęcie działań zmierzających do zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych.

Pomoc społeczna jest zadaniem realizowanym przez Gminę Kłobuck, środki finansowe pochodzą z budżetu państwa w formie dotacji lub z budżetu Gminy Kłobuck.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej oraz klęski żywiołowej lub ekologicznej.

	2020	2021	2022
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	268	248	242

Tabela nr 1 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłobucku

Zgodnie z danymi posiadanymi przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłobucku w 2022 r. z pomocy społecznej skorzystały 242 rodziny, w rodzinach tych łączna liczba osób wynosiła 420. W 2021 r. z pomocy społecznej skorzystało 248 rodzin, w których znajdowało się łącznie 417 osób. W 2020 r. wsparciem pomocy społecznej objętych było 268 rodzin a ilość osób w tych rodzinach wyniosła 466 osób. Na przełomie tych lat można zauważyć spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej. W 2017 r. nastąpiło rozdzielenie przyznawania świadczeń i pracy socjalnej. z pomocy społecznej. W 2020 roku wyłącznie pracą socjalną objęto 43 rodziny, w 2021 r. - 82 rodziny, natomiast w 2022 r. - 93 rodziny.

Przyczyny trudnej sytuacji życiowej	Ilość rodzin		
	2020r.	2021r.	2022r.
Ubóstwo	209	205	195
Bezdomność	21	21	23
Potrzeba ochrony macierzyństwa	20	14	10
Bezrobocie	147	150	141
Niepełnosprawność	115	119	142
Długotrwała lub ciężka choroba	88	128	155
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	23	30	26
Alkoholizm	56	65	70
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	9	11	6
Narkomania	0	2	1
Przemoc w rodzinie	4	4	2

Tabela nr 2 Przyczyny udzielania pomocy społecznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłobucku

Dominującymi przyczynami udzielania pomocy społecznej na przełomie kilku lat są niezmiennie: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba. Od 2020 r. do 2022 r. wzrosła liczba przyznanej pomocy z uwagi na niepełnosprawność i długotrwałą lub ciężką chorobę. W 2021 r. wsparciem pomocy społecznej objęto 68 rodzin z dziećmi do 18 roku życia, w tym 34 rodziny posiadają 1 dziecko, 24 rodziny posiadają 2 dzieci, 7 rodzin posiada 3 dzieci, 3 rodziny posiadają 4 dzieci. Rodzin niepełnych w 2021 r. było 28, a rodzin wielodzietnych 10.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłobucku przyznawał świadczenia pieniężne w formie zasiłków stałych, okresowych, celowych, specjalnych zasiłków celowych oraz świadczenia niepieniężne w postaci usług opiekuńczych czy zapewnienia schronienia osobom znajdującym się w kryzysie bezdomności. Analizując wsparcie finansowe można zauważyć spadek wypłacanych zasiłków celowych i celowych na żywność, natomiast zwiększa się liczba osób pozostających w kryzysie bezdomności, dla których GOPS opłacał schronienie i liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych.

Tabela poniżej prezentuje liczbę rodzin objętych wybranymi formami wsparcia.

	2020	2021	2022
Zasilek stały	74	67	69
Zasilek okresowy	161	157	161
Zasilek celowy	238	224	214
Zasilek celowy na żywność	222	209	201
Specjalny zasilek celowy	35	23	20
Usługi opiekuńcze	53	62	72
Schronienie dla osób bezdomnych	8	10	16

Tabela nr 3 Liczba rodzin objętych pomocą społeczną przez GOPS
w Kłobucku w formie wybranych świadczeń pieniężnych i niepieniężnych
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłobucku

3.2 Asystent rodziny

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej po rozeznaniu sytuacji w rodzinie i uznaniu, że występują w niej problemy opiekuńczo - wychowawcze, pracownik socjalny może wnioskować do dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej o przyznanie asystenta rodziny. Współpraca z asystentem rodziny jest dobrowolna i zostaje podjęta, kiedy rodzina wyraża na nią zgodę. Odstępstwem od tej zasady jest postanowienie sądu rodzinnego, który zobowiązuje rodzinę do współpracy z asystentem rodziny. Do zadań asystenta rodziny należy:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;

- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci oraz realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”
- 14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;
- 16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- 17) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 19) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą.

Asystentura rodzinna jest bardzo ważnym ogniwem wsparcia rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, która polega na towarzyszeniu rodzinie z dziećmi w poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem mocnych stron i zasobów członków rodziny. Asystent rodziny nie jest opiekunem rodziny ale nosicielem zmiany, ma być dla niej wsparciem,. Wspólnie z rodziną powinien tworzyć plan działania, który wyprowadzi rodzinę z kryzysu. Regularnie spotyka się z członkami rodziny umawiając wizyty, najczęściej w miejscu zamieszkania rodziny. Pomaga rodzicom w podniesieniu kompetencji i umiejętności wychowawczych, przeprowadza treningi czystości, treningi zarządzania budżetem domowym, pomaga w sporządzaniu pism i załatwianiu spraw urzędowych, w razie potrzeby towarzyszy w wizytach lekarskich, pilnuje terminów wizyt, motywuje do samodzielnego załatwiania spraw bądź demonstruje, jak takie sprawy załatwić. Asystent rodziny powinien być dla rodziny wsparciem w trudnych i stresujących sytuacjach. Jednocześnie asystent musi utrzymywać stały kontakt z wieloma instytucjami w tym z pracownikiem socjalnym, policją, placówkami oświatowymi, kuratorami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie czy instytucjami pieczy zastępczej np. domami dziecka.

W 2022 r. wsparciem asystenta rodziny zostało objętych 20 rodzin, w tym 1 rodzina została zobowiązana do współpracy przez sąd rodzinny. W 2021 r. wsparciem asystenta rodziny objęto 24 rodziny w tym 4 rodziny zobowiązano do współpracy przez sąd, a w 2020 r. 28 rodzin korzystało z wsparcia asystentów, w tym 2 rodziny zobowiązano przez sąd . Żadna rodzina nie skorzystała z wsparcia asystenta rodziny na podstawie ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Asystent w ramach zadań realizowanych w oparciu o ww ustawę opracowuje wspólnie z rodziną katalog możliwego do uzyskania wsparcia i występuje w jej imieniu do

podmiotów określonych w ustawie w celu umożliwienia rodzinie skorzystania z pomocy na podstawie pisemnego upoważnienia.

3.3 Piecza zastępcza

Gdy dochodzi do sytuacji, że rodzice są trwale lub czasowo pozbawieni władzy rodzicielskiej lub została ona ograniczona, sąd rodzinny postanawia o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłobucku, jeżeli zachodzi taka potrzeba współpracuje z rodzinami biologicznymi z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. Działania te polegają na objęciu wsparciem rodziny przez asystenta rodziny. Celem takiej współpracy jest motywowanie rodziców do utrzymywania regularnego kontaktu ze swoimi dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej oraz konsekwentne realizowanie założonych wspólnie celów.

Pieczka zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. O umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej decyduje sąd rodzinny, wydając stosowne postanowienie. Organizowanie pieczy zastępczej jest zadaniem powiatu. Piecza zastępcza zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym oraz zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno- rekreacyjnych. Prawo polskie wyróżnia dwa rodzaje pieczy zastępczej: rodzinną i instytucjonalną. Formami rodzinnej pieczy zastępczej są rodzina zastępcza (spokrewniona, zawodowa i niezawodowa) i rodzinny dom dziecka. Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej i interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Do zadań gminy zgodnie z art. 176 ust. 5 art. 191 ust. 9 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym. W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki, w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka –w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka –w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka –w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Gmina Kłobuck partycypuje w kosztach utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych w 2022 r. kwota dofinansowania wynosiła 169 418,62 zł., w 2021 r. – 158 420,24 zł, w 2020 r. – 145 277,51 zł. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w 2022 r. wynosiła 18. W 2021 r. 17 dzieci przebywało w pieczy zastępczej a w 2020 r. - 16.

3.4 Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

W gminie Kłobuck przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kłobucku w 2011 r. powołano Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który od 2023 r. działa pod nazwą Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej gminy Kłobuck. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przede wszystkim przedstawiciele Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Oświaty, Ochrony Zdrowia, Sądu Rejonowego czy organizacji pozarządowych. Zadania służące przeciwdziałaniu przemocy domowej zostały określone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej ze szczególnym uwzględnieniem działalności na rzecz ochrony osób doznających przemocy domowej w Gminie Kłobuck na lata 2023 – 2027.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań gminy należy między innymi prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny ma za zadanie zdiagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym oraz inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

W każdej sprawie powoływane są grupy robocze, w których skład standardowo wchodzi pracownik socjalny i przedstawiciel policji. W zależności od zdiagnozowanych potrzeb rodziny skład grupy roboczej poszerzony jest o innych specjalistów: przedstawiciela gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, oświaty, psychologa, przedstawiciela placówki ochrony zdrowia, kuratora sądowego. Członkowie grupy roboczej spotykają się co najmniej raz w miesiącu,

omawiając sytuację rodziny. Opracowują i realizują plan pomocy rodzinie znajdującej się w kryzysie, monitorują jej sytuację poprzez spotkania i wizyty w środowisku rodzinnym. Członkowie grupy roboczej mogą wnioskować do Zespołu Interdyscyplinarnego o powiadomienie prokuratury, sądu rodzinnego o sytuacji w rodzinie. Mogą również zwracać się z prośbą do GKRPA o sporządzenie wniosku w sprawie leczenia osób uzależnionych lub powołanie dodatkowych członków grupy roboczej np. kuratora.

Przepisy prawa polskiego stanowią, że procedurę „Niebieskie Karty” wszczyna się w każdej sytuacji, kiedy zachodzi podejrzenie, że w rodzinie może być stosowana przemoc. Należy zwrócić uwagę na fakt, że w trakcie prowadzenia procedury grupa robocza pracuje z osobą co do której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie i z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że może być ofiarą przemocy w rodzinie. Instytucją, która weryfikuje na podstawie dowodów czy w rodzinie dochodzi do przemocy jest prokuratura i sąd karny. Prowadzenie procedury „Niebieskie Karty” wymaga indywidualnego podejścia do każdej rodziny, nie ma sztywnych ram czasowych, kiedy procedura powinna zostać zamknięta. Zgodnie z prawem istnieją dwa powody zamknięcia procedury: ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnione przypuszczenie o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowanie indywidualnego planu pomocy lub rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowania działań.

Według danych pozyskanych od Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Kłobuck w 2022 r. procedurę „Niebieskie Karty” wszczęto 44 razy w 40 rodzinach, w 2021 r. 57 razy w 54 rodzinach, natomiast w 2020 r. 56 razy w 52 rodzinach. W związku z brakiem na terenie gminy Kłobuck Punktu dla Osób Pokrzywdzonych Przystępstwem, osoby pokrzywdzone mogą skorzystać z wsparcia w Punkcie prowadzonym przez Stowarzyszenie ETOH w Częstochowie, które udziela pomocy również osobom doświadczającym przemocy. W celu skorzystania z pomocy ww. Punktu, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wydaje skierowania osobom tego wymagającym. Pomoc psychologiczna, terapeutyczna i prawna prowadzona jest przez przez wykwalifikowaną kadrę z wieloletnim doświadczeniem i jest nieodpłatna.

3.5 Inne formy wsparcia rodziny

Świadczenia rodzinne, świadczenia wychowawcze oraz fundusz alimentacyjny są w całości finansowane z budżetu państwa. Część z nich jest przyznawana na wniosek, udzielana na okres zasiłkowy, uzależniona od kryterium dochodowego. Świadczenia te są sporym wsparciem dla rodzin z dziećmi, znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej. Znacznym wsparciem dla rodzin okazało się świadczenie wychowawcze 500+, które pozwoliło na częściowe pokrycie wydatków

związanych z wychowaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Od czerwca 2022 r. ww. świadczenie realizowane jest przez ZUS, natomiast GOPS realizował wypłatę świadczeń przyznanych na podstawie decyzji Wojewody Śląskiego w sprawie ustalenia uprawnień do świadczenia wychowawczego w okresie objętym przepisami o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Na przełomie kilku lat można zauważyć znaczny wzrost ilości wypłacanych zasiłków pielęgnacyjnych i świadczeń pielęgnacyjnych. Wzrost ilości zasiłków pielęgnacyjnych oznacza wzrastającą liczbę osób niepełnosprawnych w Gminie Kłobuck, wzrost ilości wypłaconych świadczeń pielęgnacyjnych oznacza, że wzrosła liczba osób niepełnosprawnych, które wymagają stałej opieki osób drugich, są to zarówno niepełnosprawne dzieci jak i osoby dorosłe.

Poniżej tabela prezentująca formy finansowego wsparcia rodziny.

Rodzaj świadczenia	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Zasiłek rodzinny	9999	8658	6899
Dodatki do zasiłku rodzinnego	3825	3723	3090
Zasiłki pielęgnacyjne	4507	4687	4775
Świadczenia pielęgnacyjne	1224	1469	1471
Świadczenie rodzicielskie	436	354	340
Specjalny zasiłek opiekuńczy	36	0	0
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	114	119	104
Świadczenie wychowawcze 500 +	39079	38894	16092
Fundusz alimentacyjny	817	855	773
Dobry Start	2272	0	0
Za życiem	1	2	0

Tabela nr 4 Ilość wypłaconych świadczeń rodzinnych, wychowawczych i funduszu alimentacyjnego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłobucku

Kolejny program kierowany do rodzin, to Karta Dużej Rodziny - polegający na przyznaniu korzystniejszego od ogólnie obowiązującego dostępu do towarów, usług lub innych form działalności. Ulgi i zniżki oferują instytucje państwowe podległe ministerstwom oraz podmioty prywatne na podstawie pisemnej umowy z Ministerstwem Pracy. W 2022 r. wydano Kartę Dużej Rodziny dla 290 osób uprawnionych, w 2021 r. dla 117 osób uprawnionych i w 2020 r. dla 274 osób uprawnionych. Karta Dużej Rodziny dedykowana jest dla rodzin wielodzietnych, czyli posiadających co najmniej 3 dzieci, dzięki jej wprowadzeniu rodziny mogą skorzystać ze zniżek a co za tym idzie, minimalizować koszty utrzymania rodziny.

3.6 Poradnictwo specjalistyczne, stowarzyszenia

Osoby objęte wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłobucku mają możliwość skorzystania z nieodpłatnej pomocy psychologa.

Rodziny znajdujące się w kryzysie i rodziny dysfunkcyjne mogą uzyskać wsparcie w Punkcie Interwencji Kryzysowej działającym pod patronatem Terenowego Komitetu Ochrony Praw Dziecka. Punkt świadczy pomoc cztery dni w tygodniu w wymiarze 3 godzin dziennie w zakresie: sporządzenia wszelkich pism urzędowych, poradnictwa prawnego – psychologicznego, organizacji życia rodzinnego, mediacji rodzinnych i grupy wsparcia dla ofiar przemocy.

Na terenie Gminy Kłobuck funkcjonują również stowarzyszenia działające na rzecz wspierania rodziny.

- Kłobuckie Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich ATOL wspiera osoby głównie z chorobą alkoholową, wspiera inicjatywy propagujące idee trzeźwości. Jego członkowie zajmują się niesieniem wszechstronnej pomocy ludziom uzależnionym w kształtowaniu własnego rozwoju i odzyskiwaniem właściwej postawy w najbliższym otoczeniu, rodzinie, zakładzie pracy, środowisku. W siedzibie Stowarzyszenia odbywają się regularnie spotkania, na które może uczęszczać każdy, kto potrzebuje wsparcia.
- Stowarzyszenie Miła i Przyjaciele wspiera rodziny z niepełnosprawnościami. W/w stowarzyszenie zajmuje się prowadzeniem Niepublicznego Punktu Terapeutyczno-Przedszkolnego, prowadzeniem Centrum Terapii, organizowaniem warsztatów dla rodziców i nauczycieli, wspomaganie rodzin dzieci niepełnosprawnych i autystycznych. Stowarzyszenie posiada swój punkt konsultacyjny, w którym porady mogą uzyskać wszyscy zainteresowani.
- Stowarzyszenie „Druga Szansa” skupia się na pomocy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym i ubóstwem głównie poprzez działalność Centrum Integracji Społecznej. Celem Stowarzyszenia jest między innymi pomoc rodzinom znajdującym się w kryzysie, wyrównywanie szans wśród osób wykluczonych na rynku pracy.

4. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• Opracowanie i realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych;• Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej ze	<ul style="list-style-type: none">• Brak Rodzin Wspierających;• Wyuczona bezradność, roszczeniowość, uzależnienie od pomocy instytucjonalnej;• Brak motywacji rodzin dysfunkcyjnych do zmiany;

<p>szczególnym uwzględnieniem działalności na rzecz ochrony osób doznających przemocy domowej w Gminie Kłobuck;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Świadczenie poradnictwa specjalistycznego przez psychologa; • Baza instytucji wspierających rodzinę (OPS, PCPR, GKRPA, PIK, PPPP, Służba Zdrowia, Oświata, kuratorzy rodzinni); • Doświadczenie zawodowe pracowników działających na rzecz rodziny; • Rozwój bazy rekreacyjno sportowej; • Funkcjonowanie organizacji pozarządowych i stowarzyszeń działających na rzecz rodziny; • Rozwój asystentury rodziny; • Rozwój pracy socjalnej • Profesjonalna współpraca między jednostkami, instytucjami i oświatą. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zbyt mała ilość miejsc w żłobku; • Brak Poradni Rodzinnej; • Niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość pozyskiwania funduszy unijnych EFS; • Rosnące wsparcie finansowe dla rodzin; • Możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników wspierających rodziny; • Rozwój współpracy międzyinstytucjonalnej; • Powstanie Ośrodka Interwencji Kryzysowej • Wsparcie stowarzyszeń z Funduszu Sprawiedliwości. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kryzys funkcji rodziny, <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży; • Szeroki i niekontrolowany dostęp do Internetu; • Wzrost kosztów utrzymania rodziny; • Stereotypowe postrzeganie instytucji pomocowych oraz poradnictwa specjalistycznego; • Rozwój zjawisk patologicznych (przemoc, uzależnienia); • Eurosierocwo; • Negatywny obraz instytucji pomocowych oraz ich pracowników przedstawiany w massmediach; • Emigracja zarobkowa; • Starzejące się społeczeństwo

5. Zasoby i partnerzy w realizacji programu.

Koordynatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłobucku przy współpracy innych instytucji i organizacji realizujących zadania mieszczące się w zakresie

wspierania rodziny i pełnienia funkcji wspierających takich jak:

- Miejski Ośrodek Kultury w Kłobucku;
- Ośrodek Sportu i Rekreacji w Kłobucku;
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej gminy Kłobuck.
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Centrum Ekonomiczno – Administracyjne;
- Kuratorzy sądowi;
- Komenda Powiatowa Policji w Kłobucku;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie;
- Szkoły z terenu gminy Kłobuck,
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Kłobucku;
- Punkt Interwencji Kryzysowej;
- Stowarzyszenia działające na rzecz rodziny na terenie Gminy Kłobuck.

6. Cele programu, zadania i wskaźniki ich realizacji

Cel główny: Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez rozwój systemu wsparcia dla rodzin.

Cel szczegółowy 1:

Udzielanie wsparcia i pomocy rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i rodzinom, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.

Zadania	Realizator	Wskaźniki realizacji zadań
1. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno - bytowej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	-liczba rodzin: osób i rodzin objętych pomocą finansową (w tym objętych pomocą z uwagi na trudności opiekuńczo – wychowawcze i prowadzeniu gospodarstwa domowego) z uwzględnieniem poszczególnych form pomocy: -zasiłek stały -zasiłek okresowy -zasiłek celowy -zasiłki rodzinne z dodatkami -zasiłki pielęgnacyjne

		<ul style="list-style-type: none"> - świadczenie pielęgnacyjne - świadczenie rodzicielskie - specjalny zasiłek opiekuńczy kontynuacja w związku z prawami nabytymi do 31.12.2023 r. - jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka - fundusz alimentacyjny - świadczenie Za życiem
2. Objęcie pomocą żywnościową	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób skierowanych do Programu Funduszy Europejskich na Pomoc Żywnościową 2021- 2027, współfinansowanego z EFS Plus – Podprogram 2023 - liczba przyznanych zasiłków celowych na zakup żywności
3. Objęcie pomocą w formie: stypendiów i wyprawek szkolnych wszystkich dzieci wymagających tej formy	Centrum Ekonomiczno-Administracyjne	<ul style="list-style-type: none"> - liczba przyznanych wyprawek szkolnych - liczba przyznanych stypendiów szkolnych
4. Współfinansowanie pobytu dzieci skierowanych do pieczy zastępczej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej - liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej

Cel szczegółowy 2:

Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych w rodzinie, działania profilaktyczne na rzecz wzmocnienia rodziny.

Zadania	Realizator	Wskaźniki realizacji zadań
1. Rozwój usług asystentury rodziny	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin korzystających z wsparcia asystentów rodzin - liczba asystentów,
2. Udzielanie pomocy w formie pracy socjalnej i interwencji kryzysowej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin objętych pracą socjalną, w tym wyłącznie pracą socjalną - liczba przeprowadzonych interwencji
3. Udzielenie pomocy rodzinom z dziećmi w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	<ul style="list-style-type: none"> - liczba dzieci objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi
4. Zapewnienie dostępności do specjalistycznego poradnictwa rodzinnego osobom przeżywającym	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowa Poradnia	<ul style="list-style-type: none"> - liczba miejsc poradnictwa specjalistycznego - liczba osób i udzielonych

trudności	Psychologiczno – Pedagogiczna, Stowarzyszenia, Punkt Interwencji Kryzysowej	porad specjalistycznych
5. Wspieranie osób i rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy w rodzinie	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej gminy Kłobuck.	-liczba rodzin objętych procedurą "Niebieskie Karty" -liczba rodzin z dziećmi, objętych procedurą „Niebieskie Karty”
6. Zapewnienie osobom (rodzicom z dziećmi) bezpiecznego schronienia w przypadku stosowania wobec nich przemocy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.	- liczba osób dorosłych i dzieci korzystających ze schronienia
7. Zapewnienie dzieciom rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	- liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, - liczba placówek pieczy zastępczej na terenie gminy Kłobuck
8. Wykonywanie zadań o charakterze wychowawczym – resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym oraz zadań o charakterze kontrolującym związanych z wykonywaniem orzeczeń Sądu Rodzinnego	Kuratorzy sądowi	- liczba rodzin objętych nadzorem kuratora
9. Przeciwdziałanie przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży.	Komenda Powiatowa Policji	- liczba rozmów profilaktycznych w szkołach z terenu gminy Kłobuck
10. Realizacja szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych i wychowawczych.	Szkoły z terenu Gminy Kłobuck	- liczba i rodzaj realizowanych programów
11. Współpraca z GKRPA w zakresie motywowania do podjęcia terapii i kierowania na leczenie uzależnień rodziców dzieci ze środowisk zagrożonych kryzysem	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- liczba wniosków o leczenie skierowanych do GKRPA, - liczba osób dobrowolnie podejmujących leczenie, - liczba osób, których sprawę skierowano do Sądu.
12. Zagospodarowanie czasu wolnego oraz promowanie aktywności dzieci i młodzieży poprzez propagowanie działalności sportowej, rekreacyjnej oraz kulturalnej.	Miejski Ośrodek Kultury, Ośrodek Sportu i Rekreacji	- liczba i rodzaj zorganizowanych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.

7. Adresaci programu

Gminny Program Wspierania Rodziny adresowany jest do rodzin zamieszkujących teren

Gminy Kłobuck, a w szczególności rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Program kierowany jest w szczególności:

- do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- do rodzin, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej;
- do rodzin z dziećmi z niepełnosprawnością;
- do rodzin z problemem alkoholowym i przemocą.

8. Źródła finansowania:

Źródłem finansowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny są:

1. środki własne gminy:

- a) zaplanowane na dany rok budżetowy w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kłobuck;
- b) pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,

2. dotacje z budżetu państwa,

3. środki pozabudżetowe.

9. Monitorowanie i ewaluacja

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłobucku. Przedmiotem ewaluacji będzie ocena skuteczności podejmowanych działań oraz zainteresowania nimi odbiorców. Monitoring realizacji Programu będzie polegał przede wszystkim na gromadzeniu oraz analizowaniu danych będących w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłobucku. Dodatkowo pozyskiwane zostaną informacje od innych instytucji i podmiotów w zakresie wskazanym w Programie. Monitoring Programu pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

Realizacja Programu opiera się na stałej współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami w celu realizacji założonych działań.

Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Kłobuck będzie przedkładane przez Dyrektora Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej do 31 marca każdego roku Radzie Miejskiej w Kłobucku.

Spis tabel:

Tabela nr 1 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej

Tabela nr 2 Przyczyny udzielania pomocy społecznej

Tabela nr 3 Liczba rodzin objętych pomocą społeczną przez GOPS
w Kłobucku w formie wybranych świadczeń pieniężnych i niepieniężnych

Tabela nr 4 Ilość wypłaconych świadczeń rodzinnych, wychowawczych
i funduszu alimentacyjnego